

27 Μαΐου 2020

Συμβούλιο Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου

Διαβούλευση στα Πλαίσια της Εθνικής Στρατηγικής για την αντιμετώπιση των Εξαρτήσεων

Είναι με μεγάλη μας ευχαρίστηση που έχουμε την ευκαιρία να συμμετέχουμε σε μια ανοικτή διαβούλευση για την Στρατηγική της πατρίδας μας για την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων και πιθανώς να συμβάλουμε στον περαιτέρω εμπλουτισμό της.

Χαιρετίζουμε και υποστηρίζουμε την εξαιρετική συμβολή της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου στην πρόληψη και θεραπεία βλαβών από ουσίες και ιδιαίτερα τις εξαρτησιακές συμπεριφορές που δεν προέρχονται κατ' ανάγκη από ουσίες αλλά μπορεί να εμπερικλύουν εξίσου σημαντικές απειλές για την δημόσια υγεία και ευεξία.

Σίγουρα δεν διαφεύγει της προσοχής σας ότι η άνοδος και η αυξανόμενη χρήση του Ίντερνετ, των ηλεκτρονικών παιχνιδιών και των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης εντάσσεται πλέον στα παγκόσμια καταναλωτικά φαινόμενα¹ μαζί με την προβληματική/παθολογική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια και έχουν υποδειχθεί καθοριστικές συνέπειες στην ψυχική υγεία χρηστών και άλλες καταστροφικές συνέπειες. Την ίδια στιγμή, έχουν επινοηθεί έγκυρα και ψυχομετρικά κατάλληλα εργαλεία που μετρούν την προβληματική χρήση στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, σε εφαρμογές smartphone, και online gaming². Στις μέρες μας, ολοένα και περισσότερες χώρες υιοθετούν πιο ολοκληρωμένες πολιτικές³ και στρατηγικές αντιμετώπισης και ενημέρωσης για τέτοιου είδους απειλές στην δημόσια υγεία του πληθυσμού⁴

Επειδή η Εθνική Στρατηγική αφορά μια ολόκληρη επταετία και στην ουσία καλείται να προβλέψει ή να εκτιμήσει και μελλοντικές τάσεις, είμαστε της άποψης ότι τα διεθνή σύγχρονα και τεκμηριωμένα δεδομένα ή σοβαρές ενδείξεις συντείνουν στο να δοθεί μεγαλύτερη από ότι σήμερα έμφαση στα σχετικά νέα αυτά φαινόμενα τα οποία αναπτύσσονται ραγδαία και στα οποία ο χρήστης μπορεί να διαθέτει συνεχή σύνδεση αυξάνοντας τις πιθανότητες αρνητικών επιπτώσεων. Κατά συνέπεια, ορισμένες παράμετροι χρήζουν ενδεχομένως προσαρμογής. Εισηγούμαστε προς προβληματισμό τα πιο κάτω.

¹ Kuss, D., J. "OP-59: Social networking sites and social media addiction: Insights from current empirical research." *Journal of Behavioral Addictions*, vol. 6, no. S1, 2017, p. 29. Accessed 27 May 2020

² H. Leung, A.H. Pakpour, C. Strong, et al., Measurement invariance across young adults from Hong Kong and Taiwan among three internet-related addiction scales: Bergen Social Media Addiction Scale (BSMAS), Smartphone Application-Based Addiction Scale (SABAS), and Internet Gaming Disorder Scale-Short Form (IGDS-SF9) (Study Part A), *Addictive Behaviors*, <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2019.04.027>

³ Βλέπε για παράδειγμα <https://www.liebertpub.com/doi/abs/10.1089/glr2.2019.0002?journalCode=glr2>

⁴ Χονδρόπουλος, Υφαντή, Ζυγούρης, Βαβουγιός, & Σταμούλης (2019). Διερεύνηση Εθισμού στο Διαδίκτυο στη Λαμία. Εκπαίδευση, Δια Βίου Μάθηση, Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη, Καινοτομία και Οικονομία, 2, 791-800.

Τομέας: Πρόληψη προβληματικής και παθολογικής ενασχόλησης με τα τυχερά παιχνίδια.

Εισηγούμαστε

1. Την υποστήριξη ανάληψης δράσης όχι μόνο στις χαρακτηρισμένες ως ευάλωτες ομάδες αλλά για παράδειγμα και στη φοιτητική κοινότητα η οποία δρα σε ειδικό περιβάλλον. Η τελευταία, έχει το χαρακτηριστικό ότι είναι μαζεμένη εντός των Ιδρυμάτων Ανώτερης Εκπαίδευσης, έχει Φοιτητική Ένωση, ενώ συνεργάζεται με την ακαδημαϊκή κοινότητα κάθε Ιδρύματος. Το γεγονός αυτό μπορεί να συνδράμει νοουμένου ότι αντιλαμβανόμαστε τους χώρους σπουδών ως εστίες όπου μπορεί να αναληφθούν πρωτοβουλίες πρόληψης με την συμβολή των ίδιων των φοιτητών, της ακαδημαϊκής και διοικητικής κοινότητας με ενδεχομένως πιο απτά αποτελέσματα στην αμεσότερη ενημέρωση, πρόληψη και εντοπισμό περιπτώσεων που χρήζουν ενημέρωσης, υποστήριξης ή και θεραπείας.
2. Επιπρόσθετα, είναι κατά τη γνώμη μας σημαντικό να υποστηριχθεί ενεργά η πρόληψη εντός όλων ανεξαιρέτως των σχολικών μονάδων. Η πρόληψη μπορεί να περιλαμβάνει κατά την έναρξη μιας σχολικής χρονιάς έρευνα σε επαρκές δείγμα καθώς και πιο σημαντικά, ενημερωτικά προληπτικά σεμινάρια περιλαμβανομένων εργαστηρίων που θα μονιμοποιηθούν ετήσια σε όλες τις σχολικές μονάδες και ειδικά στην Α Λυκείου.

Προβληματική και παθολογική ενασχόληση με τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (ΜΚΔ), το Διαδίκτυο και το Ηλεκτρονικό Παιχνίδι (Gaming).

Η σχετική ερευνητική βιβλιογραφία μελετά πλέον εις βάθος τις διαταραχές που προέρχονται ή εντοπίζονται στην χρήση των ΜΚΔ, του Ιντερνετ και του Gaming ενώ κλιμακώνονται ο αριθμός και ποικιλία περιστατικών που αναφέρονται διεθνώς ως προβληματικά⁵. Νοουμένου ότι ο πληθυσμός στην Κύπρο δεν διαφέρει από τον παγκόσμιο πληθυσμό χρήζει ίσως αναφοράς η ένταξη μελετών-ερευνών και ακολουθως προληπτική πολιτική ή και προσφορά θεραπευτικής αγωγής εκεί και όπου χρειάζεται.

Στους συγκεκριμένους τομείς όπου οι προσωπικοί υπολογιστές και οι προσωπικές τεχνολογίες έχουν διεισδύσει στο σπίτι κάθε προσώπου, είναι απαραίτητο να αναπτυχθούν ερευνητικές και προληπτικές δράσεις ώστε να αντιμετωπίζονται οι πιθανές βλάβες. Στο σχέδιο δράσης πράγματι γίνεται αναφορά στην «Πρώιμη εφαρμογή προληπτικών προγραμμάτων για την εξάρτηση στο διαδίκτυο/ gaming/ οθόνες», όμως κατά τη γνώμη μας με πολύ αρχικό-γενικό τρόπο ο οποίος χρειάζεται να συγκεκριμενοποιηθεί και να περιλαμβάνει και την πρωτογενή έρευνα σε όλους αυτούς τους τομείς.

Γενικά

Τέλος, εισηγούμαστε να ενταχθούν οι Δημόσιες και Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στο Σχέδιο Δράσης ειδικά όσο αφορά στις κατευθύνσεις ενίσχυσης της έρευνας, εκπαίδευσης και αξιολόγησης αλλά και στους Φορείς Υλοποίησης π.χ. εκστρατειών,

⁵ Βλέπε για παράδειγμα US-China Education Review A, January 2018, Vol. 8, No. 1, 11-17 doi: 10.17265/2161-623X/2018.01.002

ALEXANDER
RESEARCH
CENTRE

ωφελημάτων ευάλωτων ομάδων με την φράση Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης που περιλαμβάνει όλα τα Πανεπιστήμια, Ινστιτούτα, Κολέγια κοκ. Επιπλέον, όσον αφορά στην έρευνα προτείνουμε την προσθήκη και των Ερευνητικών Κέντρων πέραν των ΜΚΟ που αναφέρονται.

Με εκτίμηση,

Κώστας Χριστοδουλίδης

Διευθυντής